

Behandelwijzer Chemotherapie

Maart 2024

Bereikbaarheid oncologieverpleegkundigen dagbehandeling

- Telefonisch spreekuur (maandag t/m vrijdag) van 8.15 tot 9.00 uur en van 13.15 tot 14.00 uur, met uitzondering van feestdagen. **Tel 010-893 5184**
- E-mail oncologie.vlietland@franciscus.nl
Vermeld hierbij uw naam en geboortedatum dan nemen we contact met u op.
- Herhaalrecepten: Tijdens uw poli-afspraak of via uw huisarts

VOOR SPOED
24 uur per dag
Telefoon 010 – 893 5185

Redenen om contact op te nemen met het ziekenhuis

Spoed: <ul style="list-style-type: none">▪ Koorts boven de 38,5 graden of bij een koude rilling;▪ Langer dan 24 uur niets gegeten en gedronken, niets binnengehouden of waterdunne ontlasting (waterdunne poep)▪ Bloeden van een wondje, langer dan 30 minuten;▪ Bloedneus, langer dan 30 minuten.	<u>NIET</u> Spoed: <ul style="list-style-type: none">▪ 3 dagen geen ontlasting (niet gepoept);▪ Meer pijnklachten;▪ Pijn in de mond;▪ Bloed in de poep of urine;▪ Pijnlijk of branderig gevoel bij het plassen;▪ Blauwe plekken, zonder dat u gevallen bent;▪ Andere vragen of twijfels.
--	---

Twijfelt u of voelt u zich onzeker over bepaalde klachten? Neem dan telefonisch of via de e-mail contact op met uw oncologieverpleegkundige.

E-mail

U krijgt binnen 2 werkdagen een reactie. Bij geen reactie, graag even bellen tijdens het telefonisch spreekuur.

Als u met de oncologieverpleegkundige via de e-mail contact opneemt, moet u altijd uw achternaam en geboortedatum in de email vermelden. Probeer zo volledig mogelijk te zijn met uw vraag. Het is niet mogelijk om via de e-mail medisch inhoudelijke vragen te stellen. Deze vragen moet u in het gesprek met uw behandelend arts bespreken.

Inhoudsopgave	pag.
De behandelwijzer	6
Wat is kanker?	7
Wat doet chemotherapie?	8
Bijwerkingen	9
Misselijkheid	
Vermoeidheid en bewegen	
Slijmvliezen	
Tips voor klachten bij uiterlijke verzorging	10
Huidverzorging	
Mondverzorging	
Haarverlies	
Hoofdhuidkoeling	
Hoofdbedekking	
Workshop 'Look Good, Feel Better'	
Roken	
Beschermingsmaatregelen	13
Waar moet u thuis rekening mee houden?	13
Seksualiteit, intimiteit en vruchtbaarheid	13
Omgang met zwangere vrouwen en kleine kinderen	
Uw behandeling in Franciscus Vlietland (Schiedam)	15
Bloedafname	
Dagbehandeling oncologie	
Behandeling op de verpleegafdeling	

	pag.
Algemene tips	18
Parkeerbeleid Franciscus Vlietland	
Vergoeding	
Onkosten	
Patiëntenportaal	
Compliment, suggestie of klacht	
Uitleg en begeleiding voor (klein)kinderen	19
Een boek speciaal voor jou	
Eigen aantekeningen	21

De behandelwijzer

U krijgt een behandeling tegen kanker. In deze behandelwijzer vindt u extra informatie.

Voordat de behandeling begint, vertellen uw arts en de oncologieverpleegkundige u meer over de behandeling. Het gaat om veel informatie. Daarom begrijpen wij dat het moeilijk is om dit allemaal in 1 keer te onthouden. Alle informatie vindt u ook in deze behandelwijzer. Lees alles thuis op uw gemak nog even door.

De behandelwijzer is ook bedoeld als informatie aan hulpverleners met wie u te maken heeft, thuis en in het ziekenhuis. Tijdens de behandelperiode kan het voorkomen dat u ook contact heeft met de huisarts en de wijkverpleegkundige. Het is belangrijk dat ook zij weten welke medicijnen u gebruikt. En welke adviezen u krijgt.

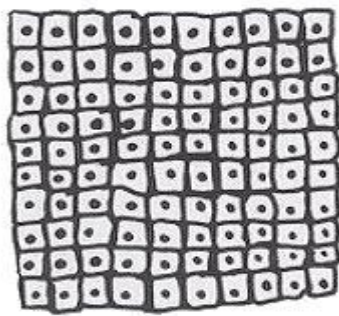
Daarom adviseren wij:

- Lees zelf de informatie, maar laat ook uw naasten deze informatie lezen.
- Gebruik de laatste bladzijden om al uw vragen op te schrijven. Zo weet u welke vragen u de volgende keer kunt stellen.

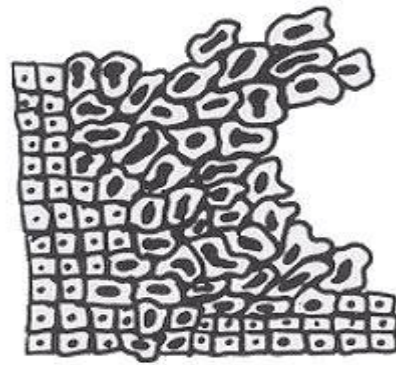
Wat is kanker?

Ons lichaam bestaat uit miljarden cellen. Iedere cel moet steeds vernieuwd worden. Dit gebeurt door celdeling. Bij die celdeling kan een fout ontstaan, waardoor een kankercel ontstaat.

Kanker is een ongecontroleerde deling van lichaamscellen. De cellen kunnen niet meer stoppen met delen. Zo ontstaat een tumor. Soms zaaien kankercellen uit naar andere delen van het lichaam. Hieronder ziet u het verschil tussen normaal en afwijkend weefsel.

*normaal weefsel met
gezonde cellen*

*afwijkend weefsel met
normale cellen en kankercellen*

Wat doet chemotherapie?

Chemotherapie is een behandeling waarbij u medicijnen krijgt die de kankercellen doden of de deling van de cellen remmen. Hierdoor kan de kanker genezen of kunnen tumoren kleiner worden.

De chemotherapie wordt via een infuus toegediend. Vervolgens komt dit via de bloedbaan in het hele lichaam terecht. Op deze manier bereikt de chemo de kankercellen.

Immunotherapie

Immunotherapie werkt via het afweersysteem, het immuunsysteem. Het afweersysteem gaat de kankercellen zien als vreemde cellen die moeten worden opgeruimd. Dit doet het lichaam ook bij bacteriën en virussen. Door de immunotherapie kan het eigen afweersysteem de kankercellen beter doden.

Uw specialist beslist of u in aanmerking komt voor immunotherapie.

Bijwerkingen

Chemotherapie heeft effect op het hele lichaam. Niet alleen op de kankercellen, maar ook op de gezonde cellen. Hierdoor kunt u last krijgen van bijwerkingen. Iedere patiënt reageert anders op de bijwerkingen. Dit is dus per persoon anders. De meest voorkomende bijwerkingen bij chemotherapie zijn: misselijkheid, vermoeidheid en last van de slijmvliezen.

Misselijkheid

Chemotherapie kan invloed hebben op het slijmvlies van de maag. Hierdoor kunnen misselijkheidsklachten ontstaan. Op de dag van de chemotherapie krijgt u medicijnen tegen de misselijkheid. De oncologieverpleegkundige vertelt u hier meer over. Wij adviseren om deze medicijnen thuis te gebruiken zoals de arts heeft voorgeschreven.

Vermoeidheid

Vermoeidheid is een vaak voorkomende bijwerking. Wij adviseren om te (blijven) bewegen. U kunt een fysiotherapeut in uw regio vragen voor oncologische fysiotherapie. Zij helpen u om uw conditie te verbeteren of te behouden. Vraag aan uw oncologieverpleegkundige voor meer informatie. U ontvangt van ons een beweegtasje. Hierin zitten wat folders en beweegadviezen.

Slijmvliezen

Chemotherapie kan invloed hebben op alle slijmvliezen in het lichaam. Slijmvliezen zitten onder ander in de mond, neus, ogen, slokdarm, maag, darmen en vagina. Veel patiënten krijgen droge en geïrriteerde slijmvliezen. Mocht u hier last van hebben, bel dan naar het telefonisch spreekuur en vraag om advies.

In uw persoonlijke kuurkaart kunt u lezen van welke bijwerkingen u nog meer last kunt krijgen.

Tips voor klachten bij uiterlijke verzorging

Huidverzorging

Door de chemotherapie kunt u een gevoelige en droge huid krijgen. We adviseren u bij deze klachten te smeren met een vocht inbrengende crème.

Let op: Uw huid kan gevoeliger zijn voor zonlicht. Zonlicht kan huiduitslag veroorzaken. Gebruik daarom altijd zonnebrandcrème met een factor 30 of hoger. We adviseren u om tijdens de behandeling en 2 maanden daarna direct zonlicht zoveel mogelijk te vermijden. U mag wel in de schaduw zitten.

Mondverzorging

Door de behandeling kunt u last krijgen van irritatie, beschadiging of een ontsteking van het mondslijmvlies. Wij adviseren u om 2 tot 4 keer per dag de tanden zorgvuldig te poetsen met een zachte tandenborstel. Als u last krijgt van een branderig gevoel in de mond, dan is het goed om 3 à 4 keer per dag te spoelen met zout water. Meng 1 mespuntje zout in 1 glas lauw kraanwater.

U mag tijdens uw behandeling voor controle naar de tandarts. Als de tandarts u moet behandelen, dan moet u hiervoor met ons contact opnemen. Bijvoorbeeld bij boren of trekken van tanden.

Haarverlies

Door chemotherapie kan het haar volledig uitvallen. Niet alleen het hoofdhaar, maar ook uw lichaamsbehaarung. Denk aan wenkbrauwen, wimpers, oksel en schaamhaar. Dit is niet bij iedereen het geval. Soms valt het haar niet uit of wordt het alleen dunner. Dit is per patiënt anders.

Haaruitval begint meestal na 2 tot 3 weken. Bij ernstige haaruitval kan het haar vrij snel (in enkele dagen) met hele plukken tegelijk uitvallen. Soms gaat dat gepaard met haarpijn. Over het algemeen is haaruitval tijdelijk. Vanaf 4 tot 6 weken na de laatste kuur kan het haar weer groeien.

Hoofdhuidkoeling

Het is afhankelijk van de soort chemotherapie of u gebruik kunt maken van hoofdhuidkoeling. Koeling van de hoofdhuid zorgt ervoor dat er minder chemotherapie in de haarwortelzakjes komt. Hierdoor verliest u minder haar. De hoofdhuidkoeling biedt geen garantie dat het haar niet zal uitvallen.

Het koelen gebeurt met een koelkap tijdens de toediening van uw chemokuur. Als u gebruik kunt maken van de hoofdhuidkoeling, duurt het verblijf op de dagbehandeling langer. Patiënten met hematologische kanker of met een chemokuur die lang duurt, komen niet in aanmerking voor hoofdhuidkoeling.

Vraag aan uw oncologieverpleegkundige voor meer informatie. Of bekijk de website www.geefhaareenkans.info.

Hoofdbedekking

Als u te maken krijgt met haaruitval kan hoofdbedekking prettig zijn. Dit kan in de vorm van een pruik (haarwerk), sjaal of muts. Pruiken bestaan in veel soorten en prijsklassen. Van uw oncologieverpleegkundige krijgt u een pruikenmachtiging. Informeer bij uw zorgverzekeraar naar de hoogte van de vergoeding en de voorwaarden. Schaf daarna pas de pruik aan! Pruiken kunt u kopen bij haarwerkspecialisten. Sommige haarwerkers bieden een thuiservice. Er zijn meerdere leveranciers van haarwerken in de regio.

Workshop 'Look Good Feel Better'

Wij organiseren in samenwerking met stichting 'Look Good Feel Better' een aantal keer per jaar een gratis workshop over uiterlijke verzorging. In een ontspannen sfeer krijgt u professionele tips en adviezen over huid- en haarverzorging. U ontvangt een folder van uw oncologieverpleegkundige.

Roken

Wij adviseren om te stoppen met roken. Roken kan schadelijke gevolgen hebben en het effect van de behandeling negatief beïnvloeden. Ook is het niet toegestaan om in en rond het Franciscus te roken.

Als u begeleiding wilt bij het stoppen met roken, kunt u dit aangeven bij uw huisarts, behandelend arts of oncologieverpleegkundige.

Beschermingsmaatregelen

Het beroepsmatig, dagelijks werken met chemotherapie kan schadelijk zijn voor de gezondheid. Daarom nemen medewerkers van het Oncologiecentrum persoonlijke beschermingsmaatregelen. Denk aan het dragen van handschoenen.

Waar moet u thuis rekening mee te houden?

In uw urine, ontlasting of braaksel kunnen resten van chemotherapie zitten. Om uw omgeving hiertegen te beschermen adviseren wij het volgende:

- Ga altijd zittend plassen. Ook mannen! Zo voorkomt u dat uw urine opspat;
- Trek 2 keer achter elkaar het toilet door. Doe de deksel goed dicht. Dit om het opspatten van urine te voorkomen.
- Was na een bezoek aan het toilet altijd goed uw handen met water en zeep;
- Reinig huishoudelijk het toilet 1 keer per dag (hoeft niet met chloor).
- Verzamel afvalmateriaal in een aparte afvalzak. Denk aan incontinentiemateriaal of stomamateriaal. Sluit deze goed af en doe deze bij het gewone huisafval;
- Gebruik na een chemokuur altijd een condoom bij seksueel contact. Doe dit tot een paar dagen na de chemotherapie.

Meer informatie vindt u op de persoonlijke kuurkaart.

Seksualiteit, intimiteit en vruchtbaarheid

Tijdens de behandeling met chemotherapie kan uw menstruatie overslaan of zelfs wegblijven. Dit kan samengaan met overgangsklachten. Na het stoppen van de behandeling kan uw menstruatie terugkomen. Let op: dit is nooit van tevoren te voorspellen.

Chemotherapie kan invloed hebben op uw seksuele gevoelens. Tijdens de behandeling kunnen seksuele gevoelens verminderen. Vaak is dit niet een direct, maar een indirect gevolg van de werking van de chemotherapie. De bijwerkingen en de gevoelens die ziekte en behandeling oproepen, kunnen zorgen dat u niet veel zin heeft om te vrijen.

Ook kunnen de slijmvliezen van de vagina droger worden. U kan en mag een glijmiddel gebruiken. Mannen kunnen vlak na een chemokuur last krijgen van erectieproblemen. Ook kan de zaadproductie verminderd zijn. Bij het vrijen merkt een man daar niets van. Meestal herstelt de zaadproductie zich na enige tijd.

Naast deze klachten kunt u ook andere problemen hebben op seksueel gebied. Maak dit bespreekbaar met uw oncologieverpleegkundige.

Vruchtbaarheid

Bent u nog in uw vruchtbare leeftijd? Bespreek dan met uw behandelend specialist welke gevolgen de chemotherapie heeft op uw vruchtbaarheid. Overleg ook over het gebruik van anticonceptiemiddelen. Tijdens de chemotherapie mag u niet zwanger worden. Dit geldt ook voor enkele maanden na het stoppen met de chemotherapie. De behandeling kan leiden tot aangeboren afwijkingen. Mocht u voor de start van de behandeling een kindwens hebben, bespreek dit dan met uw behandelend arts.

Omgang met zwangere vrouwen en kleine kinderen

Er is geen enkel bezwaar in de omgang met zwangere vrouwen en kleine kinderen als u chemotherapie krijgt. U mag bijvoorbeeld gerust uw (klein)kind op schoot nemen en knuffelen.

Behandeling in Franciscus Vlietland (Schiedam)

Tijdens de behandeling komt u regelmatig op het spreekuur bij uw behandelend arts of de verpleegkundig specialist.

Belangrijk! Schrijf altijd op welke medicijnen u voor de komende periode nodig heeft. De arts kan deze dan tijdens het spreekuur voor u uitschrijven.

U ontmoet de oncologieverpleegkundige met regelmaat op de polikliniek of dagbehandeling. De verpleegkundige helpt en begeleidt u en uw naasten tijdens het hele behandelingstraject. U mag altijd al uw vragen stellen.

Bloedafname

Kom 1 uur voor uw afspraak op de polikliniek naar het laboratorium voor bloedafname. Bij het laboratorium kiest u voor de 'cito-knop'. U hoeft vooraf geen afspraak te maken. De uitslagen bespreekt u later met uw behandelend arts.

Dagbehandeling oncologie

De chemotherapie krijgt u op de dagbehandeling oncologie. Kijk op uw afsprakenkaart voor de datum en tijd van uw afspraak. U mag gewoon voor de behandeling eten en drinken. Wij adviseren om gewoon te ontbijten en uw medicijnen te nemen.

Het Oncologiecentrum met de dagbehandeling vindt u op 2^e etage. Pak hiervoor de B-lift. U meldt zich bij de afdelingssecretaresse. Neem daarna plaats in de wachtruimte. De oncologieverpleegkundige roept u binnen. De verpleegkundige wijst u de plek en zal het infuus bij u inbrengen.

- Tijdens de 1e behandeling mag er 1 bezoeker, tijdens de hele behandeling aanwezig zijn. Vanaf de 2e behandeling, mag er een bezoeker aanwezig zijn tijdens de eerste 15 minuten.
- Als u rond het middageten op de dagbehandeling bent, dan krijgt u een maaltijd aangeboden.
- U kunt tijdens de chemokuur gratis op de Wifi van het ziekenhuis.
- Trek voor uw behandeling warme kleding aan. Door het stilzitten kunt u het snel koud krijgen.

Behandeling op de verpleegafdeling

Krijgt u chemotherapie op de verpleegafdeling? Dan komt u eerst naar het Oncologiecentrum (2^e etage, lift-B). U meldt zich bij de afdelingssecretaresse. De secretaresse helpt u verder. Als u aankomt op de afdeling krijgt u eerst de gelegenheid om uw spullen op te bergen en gemakkelijke kleding aan te trekken.

Na het opnamegesprek wordt het infuus geprikt en start u met de chemotherapie.

Algemene tips

Parkeerbeleid Franciscus Vlietland

Er is een speciale parkeerregeling voor mensen die een maand of langer, meerdere keren per week het Franciscus Vlietland bezoeken. Tegen een lager tarief kunt u een parkeerkaart aanschaffen. Deze parkeerkaart geeft u toegang tot de parkeerplaats. Als u hierover vragen heeft, dan kunt u deze stellen bij de Receptie in de Centrale Hal.

Vergoeding

Voor de behandeling met chemotherapie kunt u een machtiging krijgen voor een vergoeding voor taxivervoer. U mag deze vergoeding niet gebruiken voor polikliniek bezoeken of onderzoeken. De oncologieverpleegkundige kan voor u een taximachtiging invullen. Bel uw zorgverzekeraar voor de mogelijkheden.

Onkosten

Vervoerskosten en voedingskosten kunt u in sommige gevallen terugkrijgen via uw belastingaangifte. Meer informatie hierover kunt u vinden in de folder 'Als u of uw fiscale partner ziektekosten of andere buitengewone uitgaven hebt'. Deze vindt u op de site van de Belastingdienst.

Patiëntenportaal

Als patiënt van Franciscus heeft u toegang tot het patiëntenportaal 'MijnFranciscus'. In MijnFranciscus kunt u een aantal zaken zelf regelen. Ook vindt u hier uw lab uitslagen en poli-afspraken. Ga naar

<https://www.franciscus.nl/mijnfranciscus>

Compliment, suggestie of klacht

Hiervoor verwijzen wij u graag naar onze website:

www.franciscus.nl/uwmening

Uitleg en begeleiding voor (klein)kinderen

Praten met een (klein)kind, het klinkt zo eenvoudig. Maar hoe legt u uit dat u kanker hebt? Hoe moet u zeggen wat er aan de hand is? Moet u het wel vertellen? Moet u wel eerlijk zijn? Kinderen voelen het aan als er iets speelt, hoe jong ze ook zijn. Ze hebben enorm snel in de gaten dat er iets mis is. Een vader die plotseling huilend thuis zit, een moeder die fluistert aan de telefoon. Het zijn voor een kind duidelijke signalen dat er iets geheimzinnigs aan de hand is. Ze worden er alleen niet bij betrokken. Het achterhouden van informatie of het delen van gedeeltelijke informatie kan zorgen voor angstige fantasieën. Als kinderen weten wat er aan de hand is, dan zijn veel reacties heel normaal. Ze zijn verdrietig, angstig of boos en kunnen zich soms schuldig voelen.

Door met uw (klein)kind open en eerlijk over de ziekte te praten en over de eventuele gevolgen ervan, krijgen zowel uw (klein)kind en u als (groot)ouder de kans gevoelens te delen. Op deze manier voelt het kind zich vrij om vragen te stellen. Problemen worden bespreekbaar. Soms kan er zelfs samen naar een oplossing worden gezocht. De onderlinge band tussen (groot)ouder en het kind wordt zo versterkt.

Belangrijke tips:

- Zoek een rustig moment om met uw (klein)kind te praten.
- Vraag het kind om vragen te stellen.
- Deel niet te veel informatie tegelijk.
- Ook als (groot) ouder heeft u niet alle antwoorden. Wees eerlijk.
- Het kind mag het verdriet van de ouder zien, verberg uw verdriet niet. Samen huilen kan erg opluchten.
- Let op afwijkend gedrag.
- Vertel het de school. De leerkracht begrijpt dan beter waarom uw (klein)kind zich eventueel anders gedraagt. Ze kunnen in de klas ook aandacht besteden aan de begeleiding van uw kind.

Er zijn veel boeken voor kinderen. Ook vindt u veel informatie op het internet. Een aantal tips:

- Voor jongere kinderen is er het boekje 'Chemokasper en zijn jacht op de slechte kankercellen'. Hierin wordt aan kinderen uitgelegd wat chemotherapie doet. U kunt het boekje lenen van de oncologieverpleegkundige, bij de bibliotheek of bestellen op internet.
- Website www.kankerspoken.nl geeft veel informatie over kinderen die in aanraking komen met kanker. Er is informatie te vinden voor ouders, leerkrachten en andere professionals. Kinderen kunnen met elkaar chatten en ook zelf op zoek gaan naar informatie.

Wilt u meer informatie over de begeleiding van uw (klein)kinderen? Neem dan contact op met de oncologieverpleegkundige.

Een boek speciaal voor jou

Op de afdeling hebben wij een boek speciaal voor kinderen. In dit boek staan allerlei doe-opdrachten voor kinderen waarvan de vader of moeder kanker heeft. Denk bijvoorbeeld aan mooie verhalen, schrijfopdrachten, tekeningen, kleurplaten en andere opdrachten. De oncologieverpleegkundige vertelt u hier graag meer over. Dit boek kunt u **gratis** meenemen.

Let op: Informatie opzoeken op internet

Als u extra informatie over kanker opzoekt op het internet, zorg dan dat u gebruik maakt van de officiële websites. Bijvoorbeeld www.IKNL.nl en www.kanker.nl. Voor informatie over hematologische ziektebeelden kunt u gebruik maken van de website www.hematon.nl.

Aantekeningen
